

Paauglystė - sudėtingas laikotarpis ne tik jaunuoliams, bet ir jų tėvams. Tėvai dažnai susiduria su iššūkiais, kai jų vaikai ima bręsti, reikalauti nepriklausomybės, laiką mieliau leisti ne su šeima, o draugais. Be to, ir paaugliški nuotaikų svyravimai tampa kone kasdienybe. Vis dėlto vaiko teisių gynėjos Edita Kutkaitė-Petkevič bei Gabrielė Kazilionytė tėvus ramina ir sako, kad šis laikotarpis gali būti sėkmingai įveiktas, jei su vaiku bus palaikomi atviri ir pagarba pagrįsti santykiai.

Paauglystė - normalu

Vaiko teisių gynėja Edita Kutkaitė-Petkevič pati augina paauglį sūnų. Pašnekovė pasakoja, kad būtent asmeninės patirtys privertė suvokti, kad paauglystė neateina per vieną dieną ir brendimo požymių būna visokiausių.

„Su paauglyste anksčiau ar vėliau susiduria visos šeimos ir dažnas savo vaiko paauglystės laikotarpio baiminasi, jaučia, kad gali padažnėti konfliktai bei kilti iššūkių, suprantant savo vaiką ir su juo randant bendrą kalbą. Pati augintu paauglį sūnų, tad man šie nuogastavimai taip pat nebuvo svetimi. Tačiau visada laikausi nuomonės, kad paauglystė – normalu. Sau primenu, kad ir pati kadaise buvau paauglė, norėjosi maištauti, priešintis taisyklėms, daugiau laiko leisti ne su šeima, o su draugais“, – savo patirtimis dalinasi vaiko teisių gynėja bei mama E. Kutkaitė-Petkevič.

Kita pašnekovė, G. Kazilionytė tikina, kad nors kiekvienam vaikui paauglystė pasireiškia skirtingai ir netgi prasideda skirtingu metu, kai kuriuos pasikeitimus galima priskirti specifiniam vaikų amžiui: „9-10 metų vaikai jau pradeda norėti nepriklausomybės, savikritiškumas dar auga. Sulaukus 10-11 metų, vis stiprėja ne tėvų, o draugų įtaka ir 11-12 metų pradeda vystytis brendimo požymiai, dažnėja pyktis, keičiasi nuotaikos, daugėja baimių ir nerimo. Pykčio protrūkiai ima retėti ir santykis su tėvais vėl stiprėti 16-18 metų jaunuoliams.“ Tad tėvai raginami suprasti, kad nesvarbu, vaikui 10, 11 ar 15 metų, jo brendimas yra visiškai natūralus ir normalus.

Atvirumas, pagarba ir pasitikėjimas - gerų santykių pagrindas

Vaiko teisių gynėjai pabrėžia, kad svarbiausia – leisti vaikui suprasti, kad vertinate jį tokį, koks jis yra. Tada paauglys išmoks suprasti, kad visi žmonės turi ir gerų, ir blogų savybių. „Pykčio ir blogos nuotaikos protrūkiai yra natūralūs, o tėvams svarbu išlaikyti ramybę, vengti priekaištų ir konfliktų“, – sako E. Kutkaitė-Petkevič.

Žinoma, kartu su paauglių brendimu tėvams reikia pasiruošti ir netikėtiems klausimams. Vaikai gali norėti pasikalbėti apie lytinį brendimą, lytinius santykius. „Tiek aš pati, tiek ir kiti tėvai susiduria su netikėtais savo paauglių vaikų klausimais apie lytiškumą. Apie tai, kaip reikėtų kalbėti apie šiuos dalykus ir pačiai kildavo klausimų. Teko konsultuotis su specialistais ir man labiausiai pravertė patarimas: „suteikite vaikui informacijos tiek, kiek jis prašo. Jei jis norės žinoti daugiau, paklaus“, – savo patirtimis dalinasi E. Kutkaitė-Petkevič.

Tačiau vaiko teisių gynėja G. Kazilionytė tikina, kad svarbiausia tėvams nebijoti kalbėti su paaugliais apie lytinius santykius ir su tuo susijusius klausimus. „Jei vaikas klausia, puiku, skatinkite klausti. O geriausia reakcija ir paskatinimas kalbėtis yra paprastumas. Šie klausimai neturi tapti visos dienos sensacija. Jei vaikas klausia, kas yra lytiniu būdu plintančios ligos ir kaip jomis užsikrečiama, atsakykite. Nebandykite išvengti, gėdytis, meluoti. Tai, kad vaikas atėjo pasikalbėti – rodo jo pasitikėjimą jumis. Tad tėvų atsakomybė – tą pasitikėjimą išlaikyti“, – pataria pašnekovė ir priduria, kad labai svarbu tiek tėvams, tiek vaikams kurti abipusį supratingumą ir pasitikėjimą.

Brendimas - be baimės ir ašarų

Vis dėlto vaiko teisių gynėjai sutaria, kad nors paauglystė kelia daug iššūkių, tai – ne būtinai sudėtingas laikotarpis: „Buvimas šalia, geras žodis ir bandymas suprasti bei palaikyti, manau, gali paversti paauglystę gražiu ir pamokančiu laiku visiems.“

Tad G. Kazilionytė pataria savo vaike matyti bręstančią ir savęs ieškančią asmenybę: „Jeigu maži vaikai dažnai kalba savo tėvų namie pasakytais žodžiais, tai paauglį, jo požiūrį formuoja daugiau žmonių ir jis jau pats pradeda atskirti, kas jam priimtina, o kas – ne. Juk kiekvienas žmogus yra skirtingas: su savais įsitikinimais, pomėgiais, vertybėmis, o paauglystė – tas laikas, kai jaunuolis bando ribas, ieško savęs ir kartais pats nesupranta, kas dedasi su jo kūnu ir jo mintimis.“

Galiausiai, vaiko teisių gynėjai tėvams pataria, kad net jeigu paauglystės laikotarpis pilnas iššūkių, tiek vaikai, tiek ir jų tėvai gali drąsiai ieškoti pagalbos. Vienas pagalbos būdų yra emocinės paramos linijos, skirtos tiek jaunimui, tiek tėvams – tai gali padėti atrasti naujų įžvalgų dėl esamos situacijos. Taip pat Lietuvoje plačiai prieinamos psichologinės gerovės paslaugos, psichologo konsultacijos, grupiniai užsiėmimai ar savitarpio parama teikiama per visuomenės sveikatos biurus visose savivaldybėse.

Video medžiagą su vaiko teisių gynėju Editos Kutkaitės-Petkevič bei Gabrielės Kazilionytės komentarais žiūrėkite [čia](#).

Plačiau apie paauglystę ir jos iššūkius - [čia](#).

Kilus klausimams, kviečiame žmones pasikonsultuoti su vaiko teisių gynėjais skambinant nemokamu tel. 8 800 10 800, taip pat galima rašyti žinutę interneto svetainėje vaikoteises.lrv.lt esančiame pokalbių laukelyje. Pranešti apie vaiko teisių pažeidimą galima artimiausiame vaiko teisių apsaugos skyriuje, užpildant formą Tarnybos interneto svetainėje arba skambinant Skubiosios pagalbos tarnybų ryšio numeriu 112.

